

**Informácia o priebehu a výsledkoch oficiálnej návštevy delegácie Slovenskej republiky
vedenej predsedom vlády SR Petrom Pellegrinim v Lotyšskej republike
28.-29. novembra 2019**

Predseda vlády SR Peter Pellegrini uskutočnil v dňoch 28.–29. novembra 2019 oficiálnu návštevu Lotyšska (LV). Konala sa po 21 rokoch od poslednej návštevy premiéra SR v LV (v apríli 1998). Počas návštevy bol P. Pellegrini prijatý lotyšským prezidentom Egilšom Levitsom, predsedom vlády Lotyšska Krišjanisom Karinšom, položil kyticu k Pamätníku slobody, navštívil vojenskú základňu Adaži, kde pôsobia OS SR v predsunutej posilnenej prítomnosti NATO (eFP), a absolvoval prehliadku Múzea operácií KGB (bývalého Výboru štátnej bezpečnosti ZSSR).

Prijatie u prezidenta E. Levitsa sa zameralo najmä na modernizáciu štátu. V úvode prezident E. Levits ocenil, že ide o prvú návštevu na úrovni predsedu vlády po dlhej dobe. Vyzdvihol pôsobenie OS SR v eFP, čo podľa neho prehľbuje spoluprácu nielen s LV, ale aj v rámci ČK NATO, keďže ide o multinárodnú bojovú skupinu. Pôsobenie je dôkazom toho, že NATO funguje. Vyzdvihol záujem o aktuálne témy EÚ, vo vzťahu k MFF uviedol, že verí v dobrý výsledok pre obe krajiny. Krátko spomenul aj stretnutie s prezidentkou Z. Čaputovou vo Varšave. Predseda vlády SR v úvode zopakoval pozvanie pre prezidenta LV na návštevu SR (predpokladá sa jej uskutočnenie koncom mája 2020). Zdôraznil, že slovenský príspevok do eFP nie je najväčší v absolútnych číslach, ale najväčší v prepočte na obyvateľa. Informoval o ekonomickej kondícii SR (nízka nezamestnanosť, vyrovnaná emigrácia-imigrácia) a zaujímal sa o kroky prezidenta E. Levitsa pri modernizácii štátu. Ten v reakcii uviedol, že je potrebné dosiahnuť väčšiu rozvinutosť vo viacerých oblastiach: i) digitalizácia, ii) súdnictvo a legislatíva a iii) štátna správa. V tomto smere je jeho prioritou zlepšiť úroveň legislatívy, keďže malé krajiny ako LV a SR sa môžu inšpirovať legislatívami väčších a viac rozvinutých štátov. Na dosiahnutie tohto cieľa prezident E. Levits plánuje vytvoriť tzv. Štátnu radu, ktorej cieľom má byť analýza navrhovanej legislatívy tak, aby bola prijímaná len tá efektívna, ktorú nebude potrebné po niekoľkých mesiacoch hneď meniť. Dôraz by mal byť tiež viac kladený na sociálne politiky – štát sa doteraz sústredil iba na rast ekonomiky a túto oblasť zanedbával. Nevyhnutnosťou je tiež transformácia na „zelenú“ ekonomiku, kde je cestou digitalizácia. Tu však treba byť opatrný, keďže môže prísť k manipuláciám demokracie. P. Pellegrini informoval o regionálnych rozdieloch v SR a výjazdových rokovaní vlády SR, ktoré sa orientujú na podporu menej rozvinutých regiónov. Vo vzťahu k transformácii na „zelenú“ ekonomiku uviedol, že je to dôležitý krok, no treba sa sústrediť na sebestačnosť – momentálne sa transformáciou podporuje čínska ekonomika (batérie). Otvoril aj tému V4, pri ktorej podčiarkol, že je dôležité vnímať, že nie vždy všetky krajiny V4 majú na všetko rovnaký názor. V4 nie je len politická spolupráca, ale širokospektrálna spolupráca (cezhraničná, P2P, sektorálna atď.). Prezident E. Levits v reakcii uviedol, že vníma konfrontáciu Maďarsko/Poľsko verzus EÚ/Európska komisia. V tejto súvislosti uviedol, že by bolo dobré zjemniť slovník a radšej hovoriť o konkrétnych opatreniach, ktoré môžu tento problém riešiť. Zároveň podčiarkol, že v Európe by sa nemalo zabúdať na pluralitu hodnôt. V závere požiadal o podporu v kandidatúre LV za nestáleho člena BR OSN v rokoch 2026-2027.

V úvode stretnutia s predsedom vlády Lotyšska K. Karinšom partner uviedol, že v EÚ majú obe krajiny veľa spoločného, ale bilaterálne vzťahy treba posilniť vzájomnými návštevami. Taktiež vyzdvihol záväzok SR voči bezpečnosti Pobaltia. Vo vzťahu k viacročnému finančnému rámcu EÚ upozornil, že LV má rovnaké priority ako SR, pričom sa snaží v severskobaltskom formáte (NB8) vplývať na partnerov, ktorí majú odlišné pozície. P.

Pellegrini podčiarkol, že obe krajiny už nie sú novými členmi EÚ a mali by jasne a hlasne hovoriť, ako vidia budúcnosť Európy. Zároveň pozval svojho partnera na recipročnú návštevu SR, pričom partner pozvanie hneď prijal. P. Pellegrini opätovne podčiarkol veľkosť kontingentu SR (najviac per capita) a zdôraznil, že kohézia je aj bojom proti nerovnosti v krajine/EÚ. Zároveň sa zaujímal o lotyšské pozície k občianskej iniciatíve Minority SafePack. K. Karinš potvrdil, že túto iniciatívu LV vníma rovnako ako SR. Partneri prediskutovali aj výdavky na obranu. K. Karinš podčiarkol, že pre LV prišla zmena myslenia po anexii Krymu. Jedným z výsledkov je aj to, že pri rokovaníach o štátnom rozpočte je hneď na začiatku vyčlenená potrebná suma pre ministerstvo obrany vo výške 2% HDP a až potom sa začínajú rozbiehať rokovania ministrov o „zostatku“ rozpočtu. V krátkosti tiež v rámci formovania veliarič štruktúr NATO spomenul Mnohonárodnú divíziu sever, ktorá sa buduje na vojenskej základni v Adaži, kde môže pôsobiť aj príslušník OS SR. P. Pellegrini v krátkosti objasnil fungovanie reverzného toku plynu, ktorým v prípade potreby SR je schopná podporovať Ukrajinu. K. Karinš uviedol, že Lotyšsko s Ruskou federáciou na najvyššej úrovni nemá žiadne kontakty. S krajinou hovoria prostredníctvom EÚ/NATO. Následne sa zameral na energetický mix LV, ktorý tvorí na 35% energia z obnoviteľných zdrojov a zvyšné približne 2/3 sú plyn a ropa. Partneri si tiež vymenili pozície k strategickej komunikácii. K. Karinš uviedol najčastejšie naratívy, ktoré Rusko vo vzťahu k LV používa. Tiež priblížil problematiku tzv. neobčanov. Vo vzťahu k migrácii si obaja predsedovia vlád vymenili údaje o veľkosti krajanskej diaspóry žijúcej v UK. Vo vzťahu k migrácii sa zhodli na tom, že obaja nemajú mandát prijať kvóty, ktoré by ani jedným z národných parlamentov neprešli.

Následne obaja predsedovia vlád spoločne navštívili vojenskú základňu v Adaži, kde po oficiálnej privítacej ceremónii položili sviečku k Pomníku padlých hrdinov a absolvovali neformálny obed s vojakmi. Po obede boli obaja predsedovia vlád informovaní velením základne o jej rozvoji a pôsobení eFP v Lotyšsku. Po brífingu premiéri spoločne absolvovali prehliadku techniky a zbraní. Následne sa už separátne predseda vlády SR stretol s príslušníkmi končiacej 3. rotácie OS SR. Počas príhovoru sa im poďakoval za službu a pozitívnu prezentáciu SR a odovzdal im vecný dar. V závere programu oficiálnej návštevy predseda vlády SR P. Pellegrini absolvoval prehliadku Múzea operácií KGB, kde sa oboznámil s históriou a pôsobením bývalého Výboru štátnej bezpečnosti ZSSR na území LV.

Mediálne pokrytie

O návšteve informovala hlavná lotyšská tlačová agentúra LETA, od ktorej informáciu mali možnosť prevziať miestne denníky a spravodajské portály. Venovali sa jej (aj s fotodokumentáciou) tiež webové stránky prezidenta a predsedu vlády Lotyšska.

Záver a odporúčania

1/ Naďalej aktívne podporovať účasť OS SR v posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v Adaži a propagovať tento angažmán slovenských vojakov tak v Lotyšsku, ako aj v SR.

Zodpovedný: MZVEZ SR/POLS/OBEP, ZÚ Riga; termín: priebežne

2/ Posilňovať bilaterálne vzťahy prostredníctvom ďalších návštev, o čo majú záujem obe strany: pripraviť návštevu lotyšského prezidenta E. Levitsa v SR (koniec mája 2020) a identifikovať vhodný termín recipročnej návštevy predsedu vlády Lotyšska v SR.

Zodpovedný: MZVEZ SR/ SEZA/EUPO1, ZÚ Riga; termín : priebežne